

Utenriksdepartementet

post@mfa.no

sbh@mfa.no

Vår ref. #254055-v1

Deres ref.

Oslo, 31.10.2013

Høringsuttalelse Norges andre rapport til FNs menneskerettighetsråd om gjennomføringen av menneskerettighetene i Norge

Det vises til Utenriksdepartementets høringsbrev datert 26.9.2013 Norges andre rapport til FNs menneskerettighetsråd om gjennomføringen av menneskerettighetene i Norge – Universal Periodic Review (UPR).

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for å styrke kunnskap og samfunnsstrukturer for gjennomføring og overvåking av barns rettigheter i medhold av FNs barnekonvensjon. Norgesprogrammet i Redd Barna arbeider for styrking av barns rettigheter i Norge, og overvåker brudd på barnerettighetene med spesielt fokus på sårbare grupper barn.

Rapporten som redegjør for menneskerettighetssituasjonen og nasjonale prioriteringer i Norge er en god gjennomgang av situasjonen i Norge. Redd Barna har imidlertid noen kommentarer og innspill hva gjelder prioriteringer og utdyping av enkelte ansvarsområder. Vi savner enkelte problemstillinger hva gjelder situasjonen for enkelte utsatte grupper barn. Alle innspill og kommentarer henvises til relevant kapittel i rapporten.

1.2 Metode og konsultasjon

Det fremkommer i rapporten at det har vært dialog med sivilsamfunnet. Redd Barna mener at det for ordens skyld bør framgå at rapporten står for regjeringens syn og at organisasjonene som har deltatt i rapporten ikke nødvendigvis slutter seg til innholdet.

2.2 Internasjonale menneskerettighetskonvensjoner

I tillegg til det avsnittet som står om utredning om mulige konsekvenser av en eventuell tilslutning til tilleggsprotokollen mener Redd Barna at Regjeringen også bør nevne at Stortinget på siste møte før sommeren (21. juni 2013) enstemmig vedtok et «løst forslag» hvor Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en sak om ratifikasjon av tilleggsprotokollen om individklagerett til FNs barnekonvensjon. Regjeringen bør flagge

sin ambisjon om ratifikasjon av tilleggsprotokollen under UPR og helst komme med en tydelig tidsfrist, i og med Stortinget har bedt om et rask svar hvorvidt Regjeringen ønsker å tilslutte tilleggsprotokollen.

Redd Barna mener videre at Regjeringen må styrke sitt arbeid med oppfølging av anbefalingene som kommer fra FN komiteer for å få effektiv bruk og maksimum nytte av menneskerettighetskonvensjonene. I UPR-rapporten bør Regjeringen si seg villig til å gjøre dette arbeidet på en mer forpliktende og systematisk måte som involverer sivilsamfunnet i alle deler av prosessen.

3.1.8 Flyktninger og asylsøkere

Bosetting

Redd Barna deler regjeringens mål med å få bosatt flyktninger raskere, men mener rapporten underkommuniserer de store utfordringene med å få bosatt alle som trenger det til riktig tid. I dag bor det over 4400 personer på asylmottak med oppholdstillatelse, som venter på å bli bosatt i en kommune. Over 800 er barn. Av de 370 kommunene som hittil i år har blitt bedt om å bosette flyktninger har hele 238 kommuner sagt nei til alle, eller tatt imot færre. Regjeringen og Kommunesektorens organisasjon (KS) inngikk våren 2013 en forpliktende avtale om å bosette 7500 flyktninger i kommunene, et rekordhøyt antall. Prognosene viser at man langt i fra vil klare å oppnå det målet og vi savner konkrete tiltak og løsninger på den store utfordringen med bosetting av flyktninger.

Mindreårige asylsøkere

Under kapitlet om mindreårige asylsøkere vil vi i tillegg til å kommentere noen av punktene som ligger i rapporten trekke frem noen punkter som vi mener mangler.

Barnets beste

Redd Barna er glad for at barnets beste er fremhevet som et grunnleggende hensyn i utlendingsloven, men mener at regjeringen også bør redegjøre for at der er uklarheter knyttet til hvordan barnets beste-prinsippet skal anvendes i praksis, med den konsekvens at praksis har blitt tolket strengere enn intensjonene bak bestemmelsen. Utlendingsloven inneholder ikke noen nærmere vurdering av *hvordan* hensynet skal vurderes og hvordan utlendingsmyndighetene skal vektlegge barnets beste opp mot innvandringsregulerende hensyn i utlendingssaker. Redd Barna har ved flere anledninger fremmet at det må vedtas en forskriftsbestemmelse om barnets beste i utlendingssaker, som angir hvilke momenter og vurderinger så må foretas når hva som er til barnets beste vurderes i enkeltsaker i samsvar med internasjonale og nasjonale rettskilder. Videre bør kriterier for vektlegging av hensynet til barnets beste tydeliggjøres. Vi viser her også til FNs barnekomités avsluttende merknader av januar 2010, hvor de anbefalte Norge å utarbeide retningslinjer for hvordan prinsippet skal anvendes i praksis.

Barnehage og videregående skole

Redd Barna mener regjeringen også bør gjøre rede for status og planer når det gjelder barns rett til utdanning og barnehage. Asylsøkere over 16 år som venter på svar på sin asylsøknad har i dag ikke rett til videregående opplæring. I statsbudsjettet for 2014 er det derimot lagt inn penger for å gi asylsøkende barn i videregåendeskoalder tilbud om å gå på skole. Redd Barna synes det er bra at man vil endre dette for å rette opp i en diskriminering og rettighetsbrudd og mener regjeringen bør flagge intensjonen om å lovfeste rett til opplæring for barn som søker asyl i alderen 16-18 år- som det fremgår at statsbudsjettet for 2014.

Asylsøkende barn har ikke rett til barnehageplass etter barnehageloven. Redd Barna mener, i likhet med Østbergutvalget (NOU 2010: 7 Mangfold og mestring) og Bergeutvalget (NOU 2011: 10 I velferdsstatens venterom), at barn som er i Norge og søker asyl må få rett til barnehageplass på lik linje med alle andre barn i Norge. Barn som bor i asylmottak lever i en unormal bosituasjon med begrensede muligheter for aktivitet og lek. Et barnehagetilbud for barn i ventetiden kan være positivt for barnets utvikling, både hva gjelder språkutvikling og psykososial helse.

Mindreårige asylsøkere – begrenset oppholdstillatelse

I høringsnotatet står det beskrevet at enslige mindreårige kan gis begrenset tillatelse frem til fylte 18 år. Redd Barna savner en beskrivelse av hvilke konsekvenser dette har for barna. I møter og samtaler med ungdommen som har denne form for vedtak beskriver de hvordan det å leve i uforutsigbarhet og det å ha livet på vent går ut over blant annet skole, sosialt liv og psykisk helse. De føler seg hjelpeløse, de er motløse, de er redde, deprimerte, sinte og har selvmordstanker. Flere er innlagt på sykehus eller psykiatrisk behandling. Dette strider med barnekonvensjonen artikkel 3 om barnets beste og artikkel 6 om retten til optimal utvikling. Redd Barna mener derfor at regjeringen bør redegjøre for hvordan man skal forhindre denne skadelige behandlingen av barn som søker asyl.

Mindreårige asylsøkere - omsorg

Når det gjelder omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år beskriver høringsnotatet gjeldene regelverk. Redd Barna savner konkrete tiltak til forbedring for enslige mindreårige.

FNs barnekomite har gjentatte ganger stilt seg svært kritisk til Norges behandling av og omsorg for denne gruppen enslige mindreårige. Komiteen «uttrykker bekymring over at enslige mindreårige asylsøkere ikke blir fulgt opp på et betryggende vis av barnevernet.» Videre bemerkes det: «Komiteen er også betenkt over at parten har begrenset barnevernets ansvarsområde til barn under 15 år, noe som innebærer at eldre barn får mindre hjelp». Komiteens konkrete anbefaling er «å utvikle ansvarsområdet for barnevernet til å omfatte også barn på 15, 16 og 17 år, som planlagt.»¹

¹ CRC/C/NOR/CO/4, kap.8

Under utlendingsmyndighetenes ansvar får disse barna et systematisk dårligere tilbud enn barn som er under barnevernets omsorg. Redd Barna har derfor ved flere anledninger anbefalt at alle enslige mindreårige blir plassert under barnevernets omsorg med hjemmel i Lov om barneverntjenester. Dette er i tråd med Hilde Lidens (mfl) siste rapport som dokumenterer levekår blant enslige mindreårige som bor i mottak konkluderer med at denne gruppen barn ikke får en god nok ivaretagelse, oppfølging og omsorg i dagens system, og at det er behov for at mottaksforhold lovreguleres.²

Stortingsmeldingen Barn på flukt

St. Meld 27 (2011-12) Barn på flukt inneholder en rekke tiltak, og Redd Barna savner at regjeringen redegjør for tiltakene og hvordan disse skal bli fulgt opp.

3.1.9 Barns rettigheter

Endringer i barneloven

Redd Barna er glad for styrking av barnets rett til å bli hørt i barneloven slik at også barn under syv år skal høres i foreldretvistsaker, men mener at Regjeringen bør fremme hvorvidt, og på hvilken måte, Norge vil fjerne aldersgrensene i all nasjonal lovgivning vedrørende barns rett til å bli hørt i samsvar med Barnekonvensjonen artikkel 12 som tolket av General Comment no. 12 av FNs barnekomité.³

I General Comment no. 12 om barns rett til å bli hørt, understreker FNs barnekomité at barnekonvensjonen artikkel 12 ikke pålegger aldersgrenser, og fraråder stater fra å innføre aldersgrenser både i lovverket og i praksis som skulle begrense barnets rett til å bli hørt i alle saker som berører dem. I en juridisk gjennomgang av forholdet mellom barnekonvensjonen og norsk lovgivning utført på vegne av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2009, ble konklusjonen at dagens ordning med alle disse mange forskjellige aldersgrenser kan tjene som en reell hindring for barns rett til å bli hørt.⁴ Vi mener at Regjeringen under UPR eksplisitt bør angi sine ambisjoner også når det gjelder barns rett til å bli hørt.

Barn og unges medvirkning

Redd Barna er glade for at norske myndigheter har ønsket å utrede unges makt og deltakelse på en systematisk og kunnskapsbasert måte. Redd Barna skrev en grundig høringsuttalelse til denne utredningen og vil følge opp arbeidet til den nye regjeringen og den videre oppfølgingen av tiltakene. Når det gjelder utredningen merker vi oss at FNs barnekonvensjon er et viktig grunnlag for utredningsarbeidet. Barnekonvensjonens

² Hilde Liden (2013) Levekår i mottak for enslige mindreårige asylsøkere

³ CRC/C/GC/12 (2009), *The right of the child to be heard*.

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/comments.htm>

⁴ Søvig, Karl Harald (2009). *Barnets rettigheter på barnets premisser. Utfordringer i møtet mellom FNs barnekonvensjon og norsk rett*.

http://www.regjeringen.no/upload/BLD/Barnets%20rettigheter/Utredning_Sovig_end_versj.pdf

bestemmelser gjelder alle barn opp til 18 år. Norske myndigheter har forpliktet seg til å oppfylle bestemmelsene i barnekonvensjonen for alle barn innenfor sin jurisdiksjon. Redd Barna er kjent med at utvalgets mandat har vært å se på makt og deltakelse for ungdomsbefolkningen i alderen 12-26 år. Med henvisning til barnekonvensjonen vil vi samtidig understreke behovet for å se nærmere på i hvor stor grad og hvordan yngre barns rett til å delta og bli hørt i beslutningsprosesser blir ivaretatt, og hvordan dette kan styrkes. FNs komité for barnets rettigheter har i sin generelle kommentar nr. 12, om Barnets rett til å bli hørt, understreket at barnets alder og modenhet ikke skal begrense barnets muligheter for å bli hørt, men være styrende for hvordan barnet høres og hvilken vekt som tillegges barnets synspunkter. Redd Barna ser behovet for en egen utredning om makt og deltakelse som også ivaretar barn under 12 år, og ber Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet se nærmere på dette.

Barnevern

Regjeringen gir i sitt høringsnotat en status over det som er gjort i de siste årene for å styrke barns rettssikkerhet i barnevernet slik at alle barn i Norge skal vernes mot omsorgssvikt og overgrep og at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling skal få nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Redd Barna har ved flere anledninger oppfordret til at barnevernloven bør rettighetsfestes. Både Befring-utvalget, Flatø-utvalget og Raundalen-utvalget samt Barneombudet og flere andre organisasjoner har også kommet med denne anbefalingen i likhet med FNs barnekomité's anbefaling i sin siste rapport fra 2010 til Norge, for å gi barn rett til å henvende seg til barnevernet uavhengig av samtykke fra foreldrene.⁵ Også professor Karl Harald Søvig (2009) konkluderer i sin gjennomgang av barnekonvensjonen og norsk rett at ut det er vanskelig å opprettholde dagens manglende lovfesting av barns rett til barneverntjenester utfra barnekonvensjonens forpliktelser⁶.

Redd Barna mener derfor at regjeringen under UPR bør angi eller fremme sine planer om en eventuell rettighetsfesting av barnevernloven slik at det sikres en lik rett til utvikling og beskyttelse for alle barn som trenger det og som vil være det mest viktige tiltak for å styrke barns rettigheter.

Barn og unge med innvandrerbakgrunn

Regjeringen ønsker at alle barn og unge skal ha gode oppvekstvilkår og muligheter til livsutfoldelse og kommer med en status om integreringstiltak og utdanningstilbud. Redd barna savner en oversikt og status på barnevernets tiltak. Statistikk viser at minoritetsfamilier er overrepresentert i barnevernet. I forhold til barnebefolkningen for

⁵ FNs avsluttende merknader til Norges fjerde rapport om oppfølging av barnekonvensjonen 2010.

⁶ Søvig, Karl Harald (2009). *Barnets rettigheter på barnets premisser. Utfordringer i møtet mellom FNs barnekonvensjon og norsk rett*, side 110.

http://www.regjeringen.no/upload/BLD/Barnets%20rettigheter/Utredning_Sovig_end_versj.pdf

øvrig finner vi de høyeste klienttallene blant innvandrerbarn. Videre ble 2,6 ganger så mange innvandrerbarn plassert utenfor hjemmet enn barn uten innvandrerbakgrunn⁷.

Forskning viser samtidig at håndteringen av saker om vold, overgrep og omsorgssvikt i minoritetsfamilier er preget av store forskjeller fra barnevernskontor til barnevernskontor. Forskning viser også at det blant annet handler om både for lite og for mye innblanding som blant annet skyldes mangel på kulturell forståelse og at ikke alle barnevernsansatte og helsesøstre har den nødvendige kompetanse og følsomhet for å hjelpe minoritetsfamilier på en forsvarlig måte og med samme kvalitet som etnisk norske familier⁸. Dette kan implisere diskriminering og forskjellsbehandling av minoritetsbarn i barnevernet sammenlignet med etnisk norske barn.

Redd Barna rapporten, *Tåler noen barn mer juling?* En kartlegging av hjelpeapparatets håndtering av vold mot barn i minoritetsfamilier, synliggjør mangelfull tillit mellom minoritetsfamilier og barnevernet, noe som også fører til at familier ikke tar i mot hjelpetiltak som kan virke forebyggende og sikre at barna får vern mot omsorgssvikt og overgrep.

Redd Barna mener, som beskrevet ovenfor, at det er viktig å rettighetsfeste barnevernloven, for å sikre at barnevernet har de samme gode kvalitetene på tjenestene for alle barn.

Sosial ulikhet og levekår blant barn og unge

Under kapittel 3.1.9. *Barns rettigheter – barn og unge med innvandrerbakgrunn* – omtales kort oppvekstvilkår og barnefattigdom. Redd Barna ønsker å understreke viktigheten av at «Sosial ulikhet og levekår blant barn og unge» må omtales under eget punkt, der barn og unge med innvandrerbakgrunn inngår som en av flere grupper barn og unge som er i risiko for å vokse opp i en lavinntektsfamilie.

Oppvekst i en lavinntektsfamilie har store negative konsekvenser for barns utvikling, helse og utdanning, noe som dokumenteres godt i blant annet NOVA-rapporten (2013) *Ungdata, Nasjonale resultater 2010 – 2012*. Her påvises det at ungdom i familier med dårlig råd skiller seg negativt ut når det gjelder alle helseindikatorer som er behandlet i rapporten; de er sjeldnere fornøyd med egen helse, har oftere symptomer på depressive plager, spiser sjeldnere faste måltider og andelen som trener er mindre enn blant ungdom i familier med bedre råd. Hele 34% av unge fra familier med dårlig råd har depressive symptomer. Ungdom i familier med dårlig råd er gjennomgående mindre tilfreds og er sjeldnere

⁷ Kalve T. and Dyrhaug T. (2011), «Barn og unge med innvandrerbakgrunn i barnevernet 2009». Report 39/2011, Statistics Norway, <http://www.ssb.no/publikasjoner>.

⁸ Berg, B. and M. Valenta (2008), *Flukt, eksil og flyktningers sosiale integrasjon*. Oslo, Norges forskningsråd; Neumayer, S.M. et al. (2008), *Forebygging av vold i oppdragelsen. Samarbeid mellom hjelpeapparat og minoritetsforeldre – en kunnskapsoversikt*. Nasjonalt Kunnskapssenter om vold og traumatisk stress – NKVTS; Berggrav, S. (2013), «Tåler noen barn mer juling?» En kartlegging av hjelpeapparatets håndtering av vold mot barn i minoritetsfamilier. Save the Children 2013.

fornøyd med foreldre, venner og lokalmiljøet. Samtidig er færre motiver for skole og høyere utdanning, og færre er med i organiserte fritidsaktiviteter. Rapporten viser også en klar sammenheng mellom dårlig råd i familien og risikofaktorer relatert til rusmiddelbruk, kriminalitet, mobbing og vold. Selv om barnefattigdom er et stort problem blant barn med innvandrerbakgrunn mener Redd Barna at det er viktig at regjeringen har et helhetlig og tverrfaglig fokus der alle risikogrupper omtales, og ikke bare ser på barnefattigdom som et minoritetsproblem. Andre risikogrupper er for eksempel barn av enslige forsørgere, barn med foreldre utenfor arbeidslivet, og barn i barnerike familier.

Redd Barna vil også vise til FNs Barnekomites kommentarer til Norges fjerde rapport om oppfølgingen av barnekonvensjonen (2010), der det bes om at Norge «sørger for at fattige familier får den nødvendige bistand uavhengig av hvor i landet de bor» (paragraf 47). Redd Barna mener at Norges UPR rapportering bør ha med en statusoppdatering om geografiske ulikheter i inntektsoverføringer.

Barn utsatt for menneskehandel

Som det kommer frem i rapporten ble det i august 2012 innført nye bestemmelser i barnevernloven for å beskytte potensielle ofre for menneskehandel. Redd Barna håper at endringen kan bidra til at flere barn blir beskyttet og får den hjelp og støtte de har krav på, men det er fremdeles for tidlig å si noe om hvordan endringen i barnevernloven faktisk har ført til bedre beskyttelse for barn utsatt for menneskehandel. Redd Barna mener det bør foretas en gjennomgang av sakene som har vært så langt for å se om lovendringen har ført til bedre ivaretagelse av barn som er mulige ofre for menneskehandel.

Redd Barna mener videre at systemet for oppfølging og ivaretagelse av barn som er ofre for menneskehandel må tilpasses bedre slik at det ivaretar barnas individuelle behov. Samarbeidet mellom de ulike aktørene som har ansvaret for å følge opp barn som kan være ofre for menneskehandel (som politi, barnevern og utlendingsmyndighetene) må styrkes slik at barna kan motta oppfølging og støtte som ivaretar deres behov og som inneholder barnets beste vurderinger. Redd Barna mener at dette best kan gjøres ved å etablere et nasjonalt ressurs- og kompetansesenter som har ansvaret for alle saker som omhandler barn som er utsatt for menneskehandel.

3.3 Arbeid med å bekjempe vold og seksuelle overgrep

Vold og overgrep mot barn

Det er viktig å understreke at strategiplanen, *Barndommen kommer ikke i reprise. Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014–2017)*, ikke er parlamentarisk behandlet slik som Stortingsmeldingen om vold i nære relasjoner. Redd Barna etterspør hva slags status dokumentet har, og om det vil være førende for politikkutforming i perioden fram til 2017?

Evalueringene av Barnehusene⁹ viser at ikke alle barn som har anmeldt vold eller seksuelle overgrep har tilgang til Barnehus. Hovedutfordringene er den fysiske avstanden til Barnehusene og lovreguleringen som setter en aldersgrense på 16 år¹¹. Redd Barna har ved flere anledninger tatt til orde for at barnehusene også skal gi et tilbud til barn i alderen 16-18 år. Regjeringen bør ta stilling til dette.

Videre viser også evalueringene av Barnehusene at tiden fra et forhold blir anmeldt til politiet og det blir gjennomført et dommeravhør ved et Barnehus varierer fra 42 til 123 dager. Dette er langt fra det som står i forskriftene om at det skal foretas dommeravhør innen 14 dager etter at det er anmeldt en sak om seksuelle overgrep mot barn¹². Evalueringsrapportene viser at utfordringen når det gjelder lang ventetid ved Barnehusene ikke er kapasiteten ved Barnehusene, men ressurser og kapasitet i det lokale politidistrikt og tingrett. Disse utfordringene og Regjeringens intensjon om løsning og virkemidler bør komme frem i rapporten.

Barnepornografi

Redd Barna vil gjerne presisere ordbruken når det gjelder begrepet «barnepornografi». Uttrykket kan gi feilaktige assosiasjoner i forhold til pornografi som fremstiller voksne mennesker som vanligvis utfører frivillige handlinger. Overgrepssbilder av barn viser derimot straffbare handlinger mot barn. Redd Barna bruker begrepet «overgrepssbilder av barn» som også er i tråd med gjeldende lovverk. Vi oppfordrer departementet til å gjøre det samme.

Redd Barna viser til at anbefalingene fra den såkalte Faremo-rapporten, Arbeidsgruppe-rapporten, *Forebygging av internettrelaterte overgrep mot barn*, er fulgt opp fra Justisdepartementet gjennom satsingen hos Kripos www.tips.kripos.no og varslingsordningen. Imidlertid mener vi at det gjenstår utfordringer med å sikre tverrfaglig oppfølging, som arbeidsgrupperapportens anbefaling, slik at barna som utsettes for nettrelaterte overgrep får hjelp og oppfølging. Den 5. desember 2012 skrev norske myndigheter under avtalen, Global Alliance against child sexual abuse online¹³, som definerte økt satsing på internasjonalt samarbeid, offeridentifisering og forebygging. Redd Barna er ikke kjent med at det har vært en økt satsing på feltet til tross for at det er behov for økt oppmerksomhet på å identifisere ofrene, løfte opp temaet hos politiet lokalt, og ikke minst hos aktører som kan ha en sentral rolle i å forebygge overgrep som for eksempel

⁹ Statens Barnehus Bergen (2013): *Årsrapport 2012*; and Statens Barnehus Oslo (2013): *Årsrapport 2012*

¹⁰ Bakketeig, Berg, Myklebust and Stefansen (2012): *Barnehusevalueringen 2012 – Barnehusmodellenes implikasjoner for politiets arbeid med fokus på dommeravhør og rettsmedisinsk undersøkelse. Delrapport 1*. NOVA and the Norwegian Police University College (PHS), on behalf of the National Police Directorate http://www.regjeringen.no/pages/38085154/Barnehus_delrapport1.pdf

¹¹ FOR 1998-10-02 nr 925: Forskrift om dommeravhør og observasjon §1 – Når avhør skal foretas <http://www.lovdata.no/for/sf/jd/xd-19981002-0925.html#1>

¹² FOR 1998-10-02 nr 925: Forskrift om dommeravhør og observasjon, § 4 – Tidspunktet for avhøret

¹³ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/global-alliance-against-child-abuse/index_en.htm

barnevernet, skolehelsetjenesten og/eller Barnehusene. Vi etterlyser mer konkrete planer for oppfølging av målene i alliansen på et nasjonalt nivå. Vår anbefaling er at Justis- og beredskapsdepartementet etablerer en ny arbeidsgruppe, som skisserer opp nye konkrete mål for arbeidet med å avdekke og følge opp saker hvor overgrep i nære relasjoner gjøres til gjenstand for overgrepsmateriale og tilfeller der unge utsettes for overgrep som følge av sin nettbruk.

Voldtekt

Det er mange bra tiltak i tiltaksplanen mot voldtekt, og som adresserer behov for tverrfaglighet og forebygging. Redd Barna håper at regjeringen følger opp dette.

Det er derimot behov for mye mer kunnskap om unges egen kunnskap og begreper knyttet til hva en voldtekt er, og at det er viktig for å forebygge enda bedre og for å avdekke voldtekt. Videre mener vi at spesielt overgrep mellom jevnaldrende blir usynliggjort, og at det er viktig med økt satsing for å bekjempe det.

3.5.4. Menneskehandel

Regjeringens handlingsplan mot menneskehandel 2011-2014 inneholder spesifikke tiltak for å forebygge menneskehandel med barn. Redd Barna ønsker å påpeke at de fleste av tiltakene som omhandler barn fremdeles står oppført som «under gjennomføring». Vi mener arbeidet med oppfølging av tiltakene som er rettet mot barn er lite prioritert, og at det ikke er nok fokus på gjennomføring. Utover tiltakene som er nevnt i handlingsplanen, er det så langt vi vet ikke varslet noen økt satsing på kompetanseheving eller økte ressurser til arbeidet mot menneskehandel med barn. Redd Barna mener det fortsatt er langt igjen når det gjelder å ivareta rettighetene til barn som er utsatt for menneskehandel.

Det har blitt igangsatt ulike tiltak for å etablere strukturer som kan bidra til å identifisere og følge opp barn som er utsatt for menneskehandel. Samtidig er tilbudet som gis til barn som er utsatt for menneskehandel fremdeles svært fragmentert, noe som medfører at mange barn aldri får den oppfølging og støtte de har krav på. Redd Barna mener det er nødvendig å etablere et bedre samarbeid mellom de relevante aktørene som har ansvaret for å følge opp barn som er utsatt for menneskehandel, så som politi, UDI og barnevern. Dette påpekes også i rapporten om Norge fra 2013 skrevet av Europarådets ekspertgruppe (GRETA).

I 2012 ble 70 mindreårige identifisert som mulige ofre for menneskehandel av den nasjonale koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM). Redd Barna frykter at dette tallet er alt for lavt og mener derfor at myndighetene må ha et langt større fokus på det faktum at mange mindreårige ofre for menneskehandel aldri blir identifisert.

Arbeidet mot menneskehandel med barn i Norge er i all hovedsak rettet mot saker knyttet til seksuell utnytting. Redd Barna mener det må være mer fokus og en økende forståelse for

at barn kan utsettes for ulike former for utnytting til menneskehandel som for eksempel tvangsarbeid, narkotikasalgs og tigging.

En gruppe barn som kan være særskilt utsatt for utnytting til menneskehandel er enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år som bor i mottak i regi av utlendingsmyndighetene. I 2012 forsvant 85 enslige mindreårige asylsøkere fra mottak hvilket er en økning siden 2011. Redd Barna frykter at barna som forsvinner fra mottak kan være utsatt for menneskehandel. Vi mener at omsorgsansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere må ivaretas av barnevernmyndighetene.

Med vennlig hilsen,
Redd Barna

Thale Skybak
Seksjonsleder Norgesprogrammet